

SEÇME HİKÂYESLER

SAİT FAİK ABASIYANIK

Hazırlayan
Büşra Tan E.

✕ @ f / otukennesriyat

YAYIN NU: 2252

EDEBÎ ESERLER:1147

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-868-1

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: [0212] 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Karayama

Kapak Tasarımı: Harun Tan

Dizgi-Tertip: Çelebi Şenel

Baskı: Yıldız Mücellit Matbaa ve Yayın Sanayi AŞ
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç Çarşısı Apt.
Nu: 3/4 Zeytinburnu / İstanbul
Tel: [0212] 613 17 33
Sertifika Nu: 46025

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Sait Faik Abasıyanık (18 Kasım 1906 – 11 Mayıs 1954): Modern Türk edebiyatının öncü yazarlarından olan Sait Faik Abasıyanık, 1906 yılında Adapazarı'nda dünyaya geldi. Babası Mehmet Faik Bey, annesi Makbule Hanım'dır. 1924 yılında ailesinin İstanbul'a göç etmesiyle birlikte yaşamını burada sürdüren yazar, 1931 yılında babasının isteği üzerine eğitim için Avrupa'ya gitti. Avrupa dönüşü kendisini yazarlığa veren Abasıyanık'ın ilk kitabı *Semaver*, 1936 yılında yayımlandı. İlerleyen yıllarda başta öykü olmak üzere roman, deneme, şiir gibi farklı türlerde de eserler kaleme alan Abasıyanık, 11 Mayıs 1954'te İstanbul'da vefat etti.

Büşra Tan E.: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Bugüne kadar kaleme aldığı eleştiri yazıları ve söyleşileri *Sanat Kritik*, *Sanat Mecmuası*, *Gazete Duvar*, *KE Dergi*, *Türk Dili* gibi çeşitli mecralarda yayımlandı. Osmanlı Türkçesinden yaptığı kimi dil-içi aktarımlar farklı yayınevleri tarafından yayımlandı.

SUNUŞ

Modern Türk edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan Sait Faik Abasıyanık, bugüne ışık tutan; yazdıkları, konu edindikleri ve tartışmaya açtıklarıyla sadece bir dönemi değil, aynı zamanda bütün bir edebi kanonu derinden etkilemiş özel bir yazardır. Gerek hayat hikâyesindeki iniş çıkışlar gerekse metinlerinde işlediği konularla kendisine özel bir alan inşa eden Sait Faik, üzerine çokça düşünülmeyi, çokça tartışılıp hakkında yeni çalışmalar yapılmasını sonuna kadar hak eden bir isimdir.

18 Kasım 1906'da Adapazarı'nda dünyaya gelen Sait Faik, babasının özel işleri dolayısıyla özellikle Marmara ve Ege bölgesinde birçok şehirde bulunmuş, hayatı hemen her dönem farklı bir bölgede geçmiştir. Nihayetinde ailenin İstanbul'a yerleşmesiyle artık gideren İstanbullu bir yazar hüviyeti kazanan Sait Faik, daha sonra türlü vesilelerle yurt dışında da bulunmuş, başta Fransa olmak üzere önemli Avrupa ülkelerini sık sık ziyaret etmiştir. Bu hayat tecrübesi onun için oldukça önemli olmakla birlikte ilerleyen yıllarda yazım serüvenini de derinden etkilemiştir.

Fransa'da geçen yılların ardından babasının isteğiyle İstanbul'a dönen ve burada birtakım maddi girişimlerde bulunan Sait Faik Abasıyanık, nihayetinde türlü maceradan sonra yazar olmaya karar vermiş ve kişisel hayatında yeni bir safhaya geçmiştir. Önce babasının kaybı, ardından aile işlerini annesinin yürütmeye başlaması ona daha fazla serbest zaman tanırken dost çevresi de yazarlık konusun-

da kendisini yüreklendirmiş, böylelikle art arda yeni metinler üreten bir yazar olarak Sait Faik'in önü açılmıştır.

1936'da yayımlanan *Semaver* ile kendisinden sıkça söz ettirmeye başlayan Sait Faik Abasıyanık, daha sonra *Sarıncı*, *Şahmerdan*, *Lüzumsuz Adam* gibi kitaplarla yolculuğuna devam etmiş, vefatına kadar üretmekten hiç geri durmamıştır. Başta öykü olmak üzere roman, şiir ve deneme gibi farklı türlerde de kalem oynatan Sait Faik, hayatının önemli bir bölümünü Burgazada'da kendisiyle özdeşleşen evinde geçirmiş, arkasında büyük bir edebi miras bırakmıştır.

Sait Faik Abasıyanık külliyyatını yayına hazırlarken yazarın hayattayken yapılan son baskılarını esas aldık ve bugün için artık anlamı bilinmeyen kimi kelime ve tamamları dipnotlarda gösterdik. Bununla birlikte yazarın imlasını korumaya ve onun kelime ve yazım tercihlerini korumaya özen gösterdik. Kendisine özgü bir dil geliştiren Sait Faik, şüphesiz Türkçenin en önemli yazarlarından biri olarak ön plana çıktığı için bu hassasiyet göstermeyi kendimize birer borç bildik.

Bugün artık herkes için bir başucu yazarı olarak görülebilecek Sait Faik Abasıyanık kitaplarını yayına hazırlarken benden desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen annem Senay, babam İbrahim; ablalarım Gizem ve Güzde'ye; Cemal Ünlü ve Soykan Demir Ünlü'ye çok teşekkür ederim. Benzer şekilde birlikte çalışmaktan mutluluk duyduğum editörüm Ayşegül Karayama ve Ötüken Neşriyat'a da hassasiyetleri için teşekkür ederim.

Yeniden Sait Faik, yeniden öykü!

Büşra Tan E.
Şişli, 2024

HARİTADA BİR NOKTA

Çocukluğumdan beri haritaya ne zaman baksam, gözüm hemen bir ada arar; şehir, vilayet, havali isimlerinden hemen mavi sahile kayar... Robenson Kruze'yi okumuşumdur herhâlde, unuttum gitti. Onun zoruyla mavi boyaların üstünde bir garip ada ismi okuyunca hülyaya daldığımı sanmıyorum. Romanlar yüzünden adaları sevdiğimi pek ummuyorum ama belki de o yüzdendir. Haritada ada görmeyeyim. İçimdeki dostluklar, sevgiler, bir karıncalanmadır başlayıverir. Hemen gözlerimin içine bakan bir köpek, hemen, az konuşan, hareketleri ağır, elleri çabuk, abalar giymiş bir balıkçı, yırtık bir muşamba kokusuyla beraber küpeşte tahtaları kararmış, boyası atmış ağır ve kaba bir sandal, sandalın peşini bırakmayan bir kuş, ağ, balık, pul, sahilde harikulade güzel çocuklar, namuslu kulübeler, kır-langıç ve dülger balığı haşlaması, kereviz kokusu, buğusu tüten kara bir tencere, ufukları dar sisli bir deniz...

Tabiat; çoğunca dosttur. Düşman gibi gözüktüğü zaman bile insanoğluna kudretini ve kuvvetini tecrübe imkânları veren, yüz vermez bir babadır; fırtınasında kaygını batırdığı zaman yüzmesini, rüzgârında kulübenin damını uçurduğu zaman daha sağlamı, daha hünerliyi bulmayı öğretiyor; canavarıyla karşı karşıya bıraktığı zaman adale kuvvetini sınıyordur. Orada, dört tarafı su ile çevrili yerde insanların büyük, sağlam dostluklar, sağlam adaleler, namuslu günler ve gecelerle birbirlerine sokulmalarını, yardımlaşmalarını buyuran rüzgârlar, fırtınalar, deniz cana-

varları, kayaları günlerce haftalarca döven dalgalara ancak tabiatın buyurduğu şekilde yaşanabileceğini; sıkı ve sağlam adalelerin çelimsizlere yardım için; keskin aklın daha kör, daha mülayim, daha gürültüsüz ve yavaş akla, hatta akılsıza arkadaşlık için verildiğini; çorbanın çorbasızlarla taksim edilmek için mis gibi koktuğunu öğreten, belki de öğretmeden öyle iyi, öyle mübarek anadan doğulduğunu hayal ettiren bir düşünce ile haritalardaki maviliğin ortasında, kocaman kıtaların kenarındaki büyük denizlerin bir tarafına kondurulmuş adalara bakar, kurar dururdum.

Yatak odama da bir tane asmışımıdır; geceleyin yatmadan evvel okuduğum kitaba inanmazsam, canım sıkılır da gözümü kitaptan kaldırırsam haritaya gözüm ilişsin diye. Haritayı görüncü bir nokta ada, ada görüncü de hemen fırtınaları, rüzgârları, uğultuları, köpekbalıklarını, sonra birdenbire adanın namuslu insanlarını hatırlayıverdim. Haritada herhangi kargacık burgacık şekil almış adalara, karasevdalıya kurşun döken bir ihtiyar kocakarının aklı veya sezişleriyle dalar, bir şeyler bulup çıkarırım a, daha çok şekilsiz, ancak bir nokta gibi gözüken adalar merakımı çeker.

Bir gece, ansızın bir motor katranlı bir iskeleye yanaşır, ışıkları kan portakalı kırmızılığında yanan haritadaki nokta adaya çıkıverdim. Hemen üç günlük sakalı pırıl pırıl, beyaz, orta yaşlı bir adam yakaları kalkık, gocuklu bir paltoya gömülmüş yüzüyle gülerek yanıma yaklaşır.

“Geldin mi, kardeş?” der.

“Geldim ağam,” derim.

“Artık gitmeyeceksin ya?”

“Aah,” derim, “bir daha mı?.. Bir daha mı?..”

“Adamızdan iyisi yoktur.”

“Yokmuş ağabey,” derim.

“Babam sizlere ömür...”

Gözümüz bulanmış, tahta havalisinden hiç gözükmeden bahçeli bir eve gireriz. Bir asma çardağı altından geçeriz.

“Ben bir elimi yüzümü yıkayayım hele...” der, eve girmeden sağ kolda bir çeşme vardır, hatırlayıverir, yönelirim.

Heyecandan, üzüntüden, utançtan titreye titreye, yüzüme suyu çarpa çarpa yıkanırım. İki üç kişi boynuma sarılır. Komşular seslenir. Ürkütülmüş tavuklar bağırır, anam ağlar, ağam ekmek keser, bacım bardağı doldurur, ben duvardaki ağları seyre dalarım.

“Hava bugün lodos muydu ağabey?” derim.

“Başlarken lodos başladı. İkindiye doğru batıya çevirdi. Şimdi batı karayelden esiyor ama çevirecek, karayele çevirecek.”

“Sonu kar mıydı ağabey, karayelin?”

“Geldiğin yerlere kar, amma bize pek yağmaz... Sen nasılsın bakalım? Rengin iyi maşallah!”

“Çok şükür ağabey!.. Köy nasıl!”

“Bildiğin gibi gardaş! Hep öyle... Çocuklar iskambile dadandı, başka bir kusurcuları yok.”

“Parasına mı oynarlar ki?”

“Yok be anam! Para nerede ki, parasına oynasınlar. Balığına oynarlar, misinasına oynarlar, çaparasına oynarlar, olta iğneciğine oynarlar. Hele bir oynaya görsünler parasına da...”

Hani Frenklerin “L'enfant prodigue” dedikleri bir oğlan vardır. Ben o çocukmuşum; israftan, delilikten, serserilikten dönmüşüm gibi olurum yatağımın içinde. Işığı söndürmemle uykumun başlangıcı arasına güneşli bir sabah, kayıklar, bütün bir balıkçı köyü halkı dolar. Kalkık uçları çiçekle balık resimli çifte kayıklar bir anda uzaklaşır.

Bugün deniz, yüz veren bir anne gibidir. Bu kadar etmemeli, bu kadar yüz vermemeli, bu kadar ışıklı, bu kadar